

IVM Coronanieuws 30 oktober 2020

Opening

Welkom bij het IVM Coronanieuws over geneesmiddelen en corona. Het is vandaag 30 oktober en dit is de 25e editie van het Coronanieuws.

Vaccins

Volgens de WHO zijn er inmiddels 10 coronavaccins in fase 3 klinisch onderzoek. De resultaten van de eerste studies worden de komende maand verwacht. In het meest optimistische scenario kunnen de eerste vaccins nog dit jaar beschikbaar komen. Nog niet bekend is of het dan om een reguliere registratie of een zogenoemde emergency-use licentie zal gaan. Vaccins met een emergency-use status kunnen - in afwachting van de definitieve registratie - al toegediend worden aan bevolkingsgroepen met een verhoogd risico op infectie, zoals zorgmedewerkers. Onder andere in China en Rusland is deze status al toegekend aan vaccins. Pfizer verwacht in november ook een emergency-use aanvraag te doen bij de Amerikaanse registratie-autoriteit. Ondanks de optimistische geluiden blijft het afwachten wat de fase 3-studies voor resultaten geven. Daarnaast zal – ook bij positieve studieresultaten en snelle registratie – het aantal beschikbare vaccins in eerste instantie beperkt zijn.

Janssen Pharmaceutica gaat hun fase 3-studie weer hervatten, nadat deze was stilgelegd vanwege een onverklaarbare bijwerking. Er is geen bewijs gevonden voor een verband met de toediening van het vaccin. Volgens de Washington Post zou het gegaan zijn om een man die een beroerte had gekregen.

SOLIDARITY-onderzoek

In een nog niet wetenschappelijk beoordeeld artikel heeft een WHO-onderzoeksconsortium de tussentijdse resultaten gepresenteerd van het SOLIDARITY-onderzoek. Dit is een gerandomiseerde studie in 405 ziekenhuizen in 30 landen naar het effect van diverse virusremmers bij opgenomen COVID-19-patiënten. Geen van de 4 onderzochte middelen, hydroxychloroquine, remdesivir, lopinavir en interferon bèta, had een significant effect op mortaliteit, start van zuurstoftoediening of duur van de ziekenhuisopname. De bevindingen ondersteunen de aanbevelingen van de SWAB, die hydroxychloroquine, lopinavir en interferon bèta niet aanbeveelt. Remdesivir is volgens de SWAB alleen te overwegen bij patiënten met extra zuurstofbehoefte die niet op de intensive care zijn opgenomen.

SOLIDARITY: www.medrxiv.org/content/10.1101/2020.10.15.20209817v1

SWAB: www.swab.nl/nl/covid-19

De publicaties over hydroxychloroquine blijven elkaar in hoog tempo opvolgen, met soms tegenstrijdige resultaten. Uit een Belgische retrospectieve studie bleek hydroxychloroquine de mortaliteit van opgenomen COVID-19-patiënten wél te verlagen. Dit was onafhankelijk van het startmoment. De onderzoekers gebruikten gegevens van ruim 8.000 opgenomen COVID-19-patiënten. Vanwege de observationele opzet zijn er geen conclusies te trekken over een causaal

verband. Ook is niet uit te sluiten dat hydroxychloroquine bij voorbaat niet is gegeven aan patiënten met bepaalde aandoeningen, comediatie en verhoogd overlijdensrisico.

Onderzoek: www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0924857920303423

Uit een ander onderzoek blijkt preventief dagelijks gebruik van hydroxychloroquine geen invloed te hebben op het besmettingsrisico van zorgverleners met directe contacten met opgenomen COVID-19-patiënten. Het betrof hier een gerandomiseerde, placebo-gecontroleerde studie met 132 zorgverleners. Er is dus vooralsnog geen bewijs voor een gunstig effect van preventief gebruik van hydroxychloroquine.

Onderzoek: www.jamanetwork.com/journals/jamainternalmedicine/fullarticle/2771265

Immunoglobuline gamma

Immunoglobuline gamma vermindert de sterfte bij patiënten met ernstige COVID-19 die niet reageerden op andere behandelingen met antivirale middelen en chloroquine. Dit blijkt uit een gerandomiseerde klinische studie bij 59 patiënten. Van de 30 patiënten met immunoglobuline gamma overleden er 6, tegenover 14 van de 29 patiënten met placebo. De onderzoekers geven aan dat grotere studies nodig zijn om het effect van immunoglobuline gamma te bevestigen.

Onderzoek: bmcinfectdis.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12879-020-05507-4

Vitamine D

Het is al langer bekend dat vitamine D het risico op acute luchtweginfecties verlaagt, vooral bij patiënten met een ernstige vitamine D-deficiëntie. Diverse onderzoeken suggereren ook een verband tussen vitamine D-deficiëntie en COVID-19. Een causaal verband is echter niet aangetoond. Hoge doses oraal vitamine D lijken wel de ernst van de ziekte te kunnen verminderen. In een gerandomiseerde open label pilotstudie met 76 COVID-19-patiënten leidde vitamine D – toegediend vanaf het moment van ziekenhuisopname – tot minder IC-opnames. Diverse lopende studies moeten meer duidelijkheid gaan geven over de rol van vitamine D-behandeling bij COVID-19. Of preventief gebruik van vitamine D zinvol is, wordt ook nog onderzocht. Het advies van Voedingscentrum blijft vooralsnog dat preventief vitamine D alleen nodig is bij mensen voor wie het suppletieadvies van de Gezondheidsraad geldt. Het gaat dan om mannen vanaf 70 en vrouwen vanaf 50 jaar, jonge kinderen en iedereen met een getinte huidskleur.

Onderzoek: www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0960076020302764

Voedingscentrum: www.voedingscentrum.nl

Gezondheidsraad: www.gezondheidsraad.nl

Transplantatie

Het LUMC start in samenwerking met farmaceut Aurinia een studie naar het immunosuppressivum voclosporine bij niertransplantatiepatiënten met COVID-19. Voclosporine heeft, in tegenstelling tot het veelgebruikte tacrolimus, een virusremmend effect. De onderzoekers gaan het effect van

voclosporine vergelijken met dat van tacrolimus bij 20 COVID-19-positieve patiënten met een niertransplantatie.

Griepvaccinatie

Deze week riep staatssecretaris Blokhuis, na advies van het RIVM, gezonde 60- tot en met 69-jarigen op om niet in te gaan op de uitnodiging voor de griepvaccinatie. Er dreigt een tekort aan vaccins, ook al zijn er een half miljoen meer ingekocht dan vorig jaar. De staatssecretaris heeft huisartsen en patiënten daarom gevraagd voorrang te geven aan de meest kwetsbare groepen. Het aantal vaccins dat huisartsenpraktijken kunnen bestellen, werd eerder al gemaximeerd op 114% van het aantal van vorig jaar.

De vraag is nog hoe het griepseizoen deze winter zal verlopen. Op het zuidelijk halfrond – waar het griepseizoen doorgaans van april tot oktober duurt – heeft dit jaar veel minder verspreiding van het influenzavirus plaatsgevonden. Begin dit jaar duurde het griepseizoen op het noordelijk halfrond ook al korter. De verwachting is dat het griepseizoen ook deze winter milder zal verlopen, vanwege de hygiënemaatregelen en social distancing.

Tekorten

Het Landelijk Coördinatiecentrum Geneesmiddelen heeft een brochure gepubliceerd voor ziekenhuizen over de Covid Crisis Voorraad. Het doel van de Covid Crisis Voorraad is om voldoende voorraad te hebben van 14 kritieke geneesmiddelen voor de behandeling van COVID-19-patiënten op de intensive care.

Covid Crisis Voorraad: www.nvza.nl/uitleg-corona-crisis-voorraad

De voorraad remdesivir wordt momenteel op peil gehouden door Europese inkoop. Hierdoor zijn de lidstaten verzekerd van maandelijkse leveringen. In Nederland zijn afspraken gemaakt over de levering van ruim 10.000 patiëntkuren voor november en december.

Antibiotica

Het aantal antibioticavoorschriften van huisartsen blijft lager dan in 2019. Dat blijkt uit een analyse van Nivel Zorgregistraties. Hoewel het aantal voorschriften sinds de versoepeling van de maatregelen in mei weer toeneemt, blijft het aantal lager dan in dezelfde periode vorig jaar. Vooral het aantal voorschriften voor amoxicilline, doxycycline en azitromycine, veel gebruikte antibiotica bij luchtweginfecties, ligt lager.

Nivel: www.nivel.nl/nl/nieuws/voorschrijven-van-antibiotica-tijdens-coronapandemie-blijft-minder-dan-2019

Ook uit een analyse van de Stichting Farmaceutische Kengetallen blijkt dat het gebruik van antibiotica is afgenomen. In de top 10 van middelen die minder verstrekt zijn in de periode april tot september, staan 4 antibiotica. De grootste afname is te zien bij hoestprikkeldeempende middelen. Het aantal uitgiftes hiervan lag ruim 60% lager dan in dezelfde periode 2019.

30 oktober 2020

SFK: www.sfk.nl/publicaties/PW/2020/grootste-afname-eerste-uitgiftes-bij-hoestmiddelen

Tot slot

Wilt u op de hoogte blijven van het geneesmiddelen-gerelateerde Coronanieuws? Abonneer u dan op ons YouTube-kanaal of de journaalupdate op onze website. En kijk over 2 weken weer naar het volgende Coronanieuws.

www.ivm.nl